

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Vabilo na naročbo „Dol. Novic“.

Čislane svoje naročnike in čitatelje vljudo prosimo, da čim preje ponové naročnino, ako je še niso in da blagovolijo list pokazati tudi svojim znancem s priporočilom, naj se naroče. Priznati moramo, da doslej gledé razpošiljevanja „Dol. Novic“ ni bilo vse v redu, da je marsikoga spravil ta nedostatek v nevoljo, vendar obetamo, da bo poslej tudi upravnistvo redno izvrševalo svoj posel.

Smer našega lista je iz dosedanjega delovanja dovolj jasna. „Dolenjske Novice“ kot list, ki izhaja le dvakrat na mesec, si ne more zastaviti velikega programa, kakor si ga stavijo dnevnik. A izrečemo naravnost, da naš program je staro geslo: „Vse za vero, dom, cesarja!“ Nič več in nič manj! Delujoč pod to zastavo v blagor slovenskega kmeta in obrtnika, upamo, da zadostno izvršujemo dano si nalogo. Poslej bomo tudi obširneje poročali o krščansko socialnem gibanju po svetu, zlasti pa v domači deželi in državi.

Stojmo složni in neomajani v borbi za naroda slovenskega sveta prava! **Uredništvo.**

III. občni zbor

katoliško - političnega društva za Dolenjsko

se bo vršil

v sredo 22. t. m. ob 10. uri dopoludne

v dvorani katol. rokodelskega doma v Novem Mestu.

VSPORED:

1. Nagovor predsednikov.
2. Poročilo tajnikovo.
3. Poročilo blagajnikovo.
4. Volitev novega odbora.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi yabi

Društven odbor.

Gospodarske stvari.

Kaj tare kmeta?

Naš g. poslanec Fr. Povše je odkril 9. t. m. v deželni zbornici krvave rane našega kmečkoga stanu, ko je utemeljeval predlog o osnovanju

kmečkih zadrug, katerega je stavil on z vsemi katoliško narodnimi poslanci. Izrekel je nado, da za ta prepotrebni predlog bo glasovala cela zbornica, ker je že l. 1891. presvetli cesar sam v prestolnem govoru v državnem zboru poudarjal, da je treba kmečki stan organizirati in mu s tem pomagati, da se reši iz propasti, ki se mu vedno bolj bliža.

Kakor je Avstrija v prvi vrsti poljedelska država, tako je naša Kranjska dežela še prav posebno poljedelska dežela. Kakor drugod tako tudi pri nas kmečki stan silno peša. L. 1868. so znašali na kmetijah vknjiženi dolgovi na Kranjskem 46 milijonov gld., l. 1892. so pa že dosegli 60 milijonov gld. Jednako žalostno je poročilo o eksekutivno prodanih kmetijah. L. 1868. je bilo na Kranjskem prodanih 276 kmetij. Pri eksekuciji se je šlo za vknjižene dolgove v znesku 675.936 gld. Skupila pa se je le dobra polovica, ker 383.901 gld. so upniki zgubili. L. 1892. pa je bilo prodanih 537 kmetij, in pri tem so upniki zgubili 241.923 gld. V dobi od l. 1868. do 1892. je bilo prodanih v naši deželi 10.190 kmetij, pri katerih so upniki zgubili celih 6 milijonov gld. To so kričeče številke! Zato ni čudno, da so kmetje vedno težje dobili za-se kredit, ker so upniki toliko zgubliali. Pribežali so k neusmiljenim kapitalistom, ki pa so tirjali od njih previsoke obresti. V tem mučnem položaju so posojilnice ubožanemu kmetu res pravi blagoslov in rešitev; le to je mučno, da ti veliki denarni zavodi merijo po katastralnem čistem prinosu in tako komaj četrti del vrednosti izposojujejo.

Če vzamemo, da od 60 milijonov dolgov je polovica takih, od katerih ni treba plačevati obresti, n. pr. dote žen, bratov, sestrá, poboljški za stariše itd., in če vzamemo, da se od ostalih 30 milijonov gld. plačuje po 5 odstotkov obresti, znašajo obresti na leto poldrugi milijon gld., torej mnogo več, nego ves naš zemljiščni davek, ki znaša okroglo 600.000 gold., k temu razne priklade, deželne, okrajne, občinske z vsaj 50 odstotki 300.000 gld., tako da znaša vsa svota 2,400.000 gold. Tako ogromno syoto mora naše opešano kmetijstvo spraviti vkupe. Če primerjamo, da je

izračunan ves naš čisti katastralni prihodek na 2,815.000 gld., uvidimo, da stroški skoro dose-gajo čisti zemljišni prinos.

Tako propada čim dalje bolj kmečki stan, ki je steber državi, močan steber zlasti našemu narodu, brez katerega si ga niti misliti ne moremo. Kje naj iščemo vzrokov tako silovitemu in hitremu propadu?

Najhujša mōra, ki tlači naš kmečki stan, je liberalna postavodaja, ki sloni večinoma na podlagi rimskega prava, ki podpira le véliki kapital, za male posestnike pa se prav malo briga. Ta postavodaja je proglasila zemljiškega posestnika kot svobodnega lastnika, ki sme svoje posestvo razkosavati in izkoriščevati, ne gledé na občni blagor. Na tej podlagi sloni naše dedinsko pravo, ki uničuje posestnika in ga zakopava v dolgove. Kmetje so v sedanjih razmerah postali dninarji svojih upnikov.

Drugi sovražnik našega kmeta je svetovno tekmovanje ali konkurenca. Cene našim kmečkim pridelkom so tako upadle zaradi vnanje konkurence, da kmetu skoro ne kaže več pridelovati nekatere vrste žita. Rusija, Amerika in druge države tekmujejo z našim žitom; kmet sam pa se ne more braniti, ker ne more sam izpreminjati postav in politike.

Tretja nadloga je ta, da v sedanjih časih kmet marsikaj potrebuje, česar mu nekdanj ni bilo treba, ali kar si je sam pridelal; tako n. pr. je nekdanj si doma napravil močno platno za obleko in druge slične stvari, sedaj pa mora za visoke cene kupovati slabo blago. V takih stiskah pritiskajo nanj s posebno silo razni krščeni ali nekrščeni židje, pravcati krvosei, katerim v skrajni sili proda žito ali drugo blago po vsaki ceni.

Hudo breme, ki žuli kmeta primeroma bolj nego druge stanove, so davki, katerim se pridružujejo zopet in zopet nove doklade. Razven tega krvni davek jemlje kmetu najboljše moči, plače poslov in najemnikov se višajo itd.

Kje naj išče kmet pomoči v tolikih stiskah? Čeprav so razmere tako žalostne, yendar obupati ni še treba. Srčno se je treba lotiti umnega gospodarstva, starokopitnost pa opustiti. Res je, da se kmetovalec nerad poprime novih stvari, ker jim ne zaupa, a kjer se je ta ali ona reč skazala kot dobra, treba se je je poprijeti. A vsakdo lahko uyidi, da kmet sam se ne more meriti s tekmovanjem imovitih ljudij. Zato velja kmetom prav posebno: „Složimo se! V slogi je moč!“ Kmetje naj se združeni v močno jednoto upirajo njih blagostan uničujočemu kapitalističnemu nalivu. Dokler ne začno kmetje skupaj držati in vzajemno delovati, dotlej ni upati boljše prihodnjosti. Zato pa s tem večjim veseljem pozdravljamo predlog g. poslanca Povšeta in tovarišev, naših mōž, ki s

kmečkimi zadrugami želé položiti temelj organizaciji kmečkega stanu. V zadrugah združeni kmetje bodo lahko tekmovali z velikimi bogatini poljedelskimi in trgovskimi, ker združeni bodo prodajali svoje blago in združeni kupovali, kar jim je treba. S tem bo postavljen močan jez tuji kapitalistični konkurenci; v kmetih samih pa bo oživela zopet stanovska zavest, katera jih bo vodila do vstrajne marljivosti in varčnosti in po tej poti korak za korakom do lepega blagostanja. Bog daj začetemu delu svoj blagoslov!

Kranjski deželni zbor.

Zadnjič smo ob kratkem sporočili, kako se je začelo prvo zasedanje našega novoizvoljenega deželnega zbora. Naveli smo prelepe besede o miru in slogi deželnega glavarja vsem nasprotujočim si strankam. Liberalni poslanci Kersnik, Hribar in Tavčar pa so takoj v drugi seji 3. t. m. napadli katoliško-narodno stranko in nje poslance, in sicer brez pravega povoda. Hoteli so se nekoliko otresti jeze, katera se še vedno v njis kuha, da so pri zadnjih volitvah tako zelo propadli. Povedali niso nič novega; pogreli so iz nova le tisto, kar je „Slov. Narod“ že poprej pisal in kar je „Slovenec“ zopet in zopet zavrnil. Ta prvi napad nam priča, da najbrže nobeno kranjsko deželnozborsko zasedanje v prihodnjih šestih letih ne bo minulo brez liberalnega ravskanja. — V 3. seji 4. t. m. so stavili katoliško-narodni poslanci tri jako umestne predloge gledé obnovitve carinske pogodbe z Ogersko in vtelesenja Žumberka h Kranjski deželi; gledé ustanovitve deželne zavarovalnice in gledé osnovljenja kmetijskih zadrug. Predlogi se glase:

1. Visoki deželni zbor skleni: Ces. državna vlada se pozivlje, da pravočasno odpove carinsko pogodbo z Ogersko zato, da ji bo mogoče dognati pri obnovitvi pogodbe ne le dejanskim finančialnim odnošajem odgovarjajočo svoto, v pokritje skupnih državnih potrebščin, ampak da bo dognala pogodbo, pri kateri bodo povsem varovani interesi naše produkcije, toliko kmetijske, kolikor obrtnijske. Ob enem se ces. državna vlada pozivlje, da naj pri ponovitvi pogodbe z Ogrsko že skoro vredi brezmerje med obema državnima polovicama žumberškega in marijindolskega okraja nekdanje vojaške granice in omenjena okraja zopet vtelesi deželi Kranjski.

2. Z ozirom na potrebo in veliki gospodarski pomen zavarovanja proti elementarnim nezugodam, dalje z ozirom na to, da v obče deželne zavarovalnice uspešno delujejo, naj visoki deželni zbor sklene: a) dežela Kranjska ustanovi deželno zavarovalnico z neobligatornim zavarovanjem proti požaru, toči in živinskim boleznim; b) deželnemu

odboru se naroča, da v to svrbo stori potrebne priprave ter v prihodnjem zasedanju predloži primerne predloge.

3. Visoki deželni zbor skleni: Ces. državna vlada, oziroma kmetijsko ministerstvo se pozivlje, da takoj v prihodnjem zasedanju državnega zbora predloži zakonski načrt za osnovo kmetijskih zakonov, ter da skrbi za to, da ta prepotrebni zakon še tekom pričetega leta stopi v veljavo.

V seji 9. t. m. je stavil poslanec g. Pfeifer z vsemi katoliško-narodnimi tovariši predlog o polajšavi legalizacije pod 100 gld. Ta predlog v prid zlasti kmečkemu in obrtnemu stanu je bil stavljen že v prejšnjem zboru poslancev, a so ga liberalci zavrgli. Upajmo, da zdaj prodre, ker vsakdo, komur je blagor naroda res na srcu, mora zanj glasovati.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

O carinski pogodbi med Avstrijo in Ogrsko so se te dni posvetovali nekateri ministri obeh vlad. Nekateri deželni zbori so se izrekli za izpremembo dosedanje pogodbe, da ne bo v kvar avstrijski državni polovici.

Deželni zbori posamnih kronovin zborujejo te dni, le dalmatinski zbor se še ni sešel, ker je deželni glavar nenadoma umrl. V Gradcu in Trstu se Slovenci ne udeležujejo sej, ker ni upanja, da bi kaj dosegli med nemškimi narodnimi prenapeteži in ker so izpostavljeni vsakovrstnim napadom občinstva. Ko so se v goriški zbornici čitale slovenske peticije, zapustili so laški poslanci, razven dveh, dvorano. Jednako nestrpne se kažejo Lahi v isterskem deželnem zboru, kjer nočejo slišati nobene hrvaške ali slovenske besede. Sicer je šel cesarski namestnik Rinaldini sam mir delat, pa se mu gotovo ne bo posrečilo. Na Tirolskem se laška manjšina ne udeležuje zborovanja. Vseh teh zmed je kriva največ vlada sama, ker noče izvršiti postav o narodni enakopravnosti.

Krščansko-socijalna stranka je imela o preteklih praznikih razne shode na Dunaju, s katerimi se je pripravljala na nove mestne volitve. Razven tega je bil pa sv. Treh kraljev dan še drug velikansk shod, katerega se je udeležilo okoli 16.000 krščanskih delavcev in 47 odposlancev iz raznih mest. Govorili so Lueger, Gessmann, Gratl in razni delavci. Vsprejel se je med drugim splošen program kot podlaga za vso avstrijsko krščansko organizacijo, ki obsega 19 točk. Sv. Stefana dan so imeli tudi socijalni demokrati dunajski več burnih shodov.

V koroškem deželnem zboru je predlagal škof, da se vpelje v višje razrede na realki pouk v veronauku, a liberalci so to odbili. Lepa šola

brez krščanskega nauka! Jednako so s praznim izgovorom odbili predlog, da bi deželno bolnišnico prevzele usmiljene sestre v oskrbovanje. Liberalci se bojé vsega, kar le nekoliko po cerkvi diši, čeprav spoznajo, da bi bilo v splošno korist. Razum se dá premagati od strastne mrznje.

Na Ogerskem bodo to leto obhajali tisočletnico, odkar so Mažarji zasedli sedanje pokrajine. Zato bodo priredili veliko narodno razstavo. Ker so volitve pred durmi in se bojé, da se bodo za nje marsikje slabo iztekle, zato so predlagali framasoni in židje mažarski, naj se to leto vpelje nekak „božji mir“, da bi tem ložje zmagali. A ljudska stranka je kar naravnost pošteno povedala svojo misel, češ, to bi bil „brezbožni mir“, ne pa božji, zato predloga ne sprejme. Liberalci so pač vsi jednaki; kedar jim trda prede pri volitvah, ali če jim kdo oporeka, hitro kličejo po ljubem miru, celo po „božjem“, čeprav jim je vse „božje“ v resnici deveta briga. Pri nas skušamo uprav isto! — Ni čuda, da se ogerska ljudska stranka tako množi in krepí; prisiljeni so k temu. Leta 1870. so znašali državni troški 154 milijonov gld. l. 1895. pa celih 421 milijonov gld.; torej v 25 letih skoro trikrat več! Tako gospodarijo povsod liberalci in židje!

Kaj je novega po širokem svetu?

Zadnje tedne se je vsa Evropa pozorno obračala v Afriko, kjer je prišlo v Transvaalu do malega upora angleških naseljencev. Predsednik vlade Nemeč Krüger je vjel vodjo upornikov in s tem preprečil za sedaj kaj hujšega. A vendar bi uprav zaradi te malenkosti nastal skoro v Evropi krvav vihar. Nemški cesar je brzojavno častital Krügerju, da je tako z lepa ukrotil Angleže. A s tem je razžalil angleški narod. Čulo se je že, da se Angleži pripravljajo na vojsko zoper Nemce, a najbrže vendar ne bo nič hudega.

V Belgiji je umrl Frère-Orban, glavar tamošnjih framasonov, bivši prvi minister belgijski, zaklet sovražnik katoliške cerkve. Po tolikih bojih je moral pred svojo smrtjo še gledati, kako je v Belgiji katoliška stranka sijajno zmagala in da na ministerskih stolih sedé možje njemu do cela nasprotnega mišljenja. Skusil je tudi on, kar je skusil že marsikak mož njegove baže, da je še vedno Bog v nebesih, ki modro vodi vladno krmilo po svoji vsemogočni volji.

V Mali Aziji se še vedno ponavljajo krvave morije. Nedavno je bilo 3000 kristijanov pomorjenih. V nekaterih mestih so bila klanja zadnji hip srečno preprečena. Papež je dal za uboge Armence, po morijah zapuščene, 70.000 lir iz svoje lastne blagajne.

Piše se nam:

Iz Novega mesta. — Novomeški rojak g. Dr. Gustav Germ postal je ministerijalni koncipist v c. kr. finančnem ministerstvu na Dunaju. Z velikim veseljem bilježimo to vest, ker je zopet izmed naših sinov eden pospel se do častnega mesta; ob enem pa si ne moremo kaj, da ne bi o tej priliki spregovorili nekaj besedi, ki so nam jako pri srcu. Kakor mi z veseljem poročamo, da se je eden izmed naših sinov po svoji pridnosti in vstrajnosti povzdignil v cesarski službi, tako nam je hudo, da o takem dogodku ne moremo pogosteje poročati. In vendar bi se to lahko zgodilo!

Razun Ljubljane ni do sedaj nobeno kranjsko mesto imelo tako lepe prilike, svoje sinove pošiljati v visoke službe kakor ravno Novo mesto. Kako to? Naši sinovi imajo le par korakov do latinskih šol, razun tega dobivajo vsestranske podpore v knjigah, obleki, dà v novejšem času tudi v jedilih; vsi faktorji so združeni, da se našim sinovom kolikor mogoče učenje in dovršitev gimnazije olajšuje. Toda koliko jih je, ki dovrše maturo? Vsako četrto ali peto leto komaj eden, mesto da bi bilo vsako leto štiri ali pet maturantov rojenih mestnih sinov! In to je neizrekljivo žalostno! Začne še marsikdo z učenjem, toda le prehitro je opusti, in do dovršitve pride le malokdo. In vendar bi prelepe službe, katere vidijo novomeški sinovi v lastnem mestu, morale biti mogočna vspodbuda, katera bi jih morala krepiti in jačiti, da bi tudi v najtežavnejšem učenju nevpogljivo vstrajali.

Vendar kako žalosten pogled se nam nudi, če pogledamo okoli sebe. Staroslavni prečastiti kapitelj med svojimi člani menda že od pamtiveka še ni imel rojenega novomeščana; okrožno in mestno delegirano sodišče ima obilno častnih služb, toda koliko novomeških sinov vidimo v teh dostojanstvih? Okrajno glavarstvo in višja davkarija, pred vsemi višja gimnazija, advokatura in notarijat so mesta, ki zahtevajo moške bistrega uma in izborne vežbanosti; toda koliko rojenih novomeških sinov je med njimi?

Ogledavši si le po vrhu to žalostno dejstvo, nikakor ne smemo obupati, ne koga dolžiti ali krivdo na koga družega zavračati, temveč trkajoč na lastna prsa, govorimo: „moja krivda!“ Pregovor pravi: „Starega vola orati učiti, je prepozno in zastonj“. Začnimo tedaj z mladim zarodom! Bliža se konec prvega šolskega tečaja. Mogoče je, da prinese marsikateri naš sin iz gimnazije slab red domu. To je sicer neveselo, toda obupati nikomur ni treba; z neupogljivim pogumom in železno vstrajnostjo naj prične vsakdo svoje studije v drugem tečaju; pri pričetku se pa ne sme ostati, naj jih tudi nadaljuje in srečno dovrši; ta pogum in vstrajnost v učenju naj se v teku družega tečaja vedno bolj krepí in veča, le potem bode klasifikacija koncem drugega tečaja za sinove novomeške častna! Brez truda in duševnega napora ne dá se dandanes ničesar doseči; če se mora že vsak kmetovalec v današnjih dneh s knjigo pečati, koliko bolj pristojta to dijaku, ker je to njega stanu edino delo.

Novomeški rojak.

Iz Semiča. — [Vodovod.] Veliko in koristno napravo bomo dobili pri nas v novem letu na Belokranjskem. Kako je hudo čestokrat po letu ob suši za vodo, morali smo do zdaj bridko skušati, kajti iz daljnih studencev potrebno vodo nositi ali voziti ni lahko in prijetno delo. Temu pomanjkanju vode se bode opomoglo v tem letu z vodovodom. 7. dec. pret.

leta so bili v tukajšnjo občinsko hišo od okrajnega glavarstva pozvani vsi tisti posestniki naše fare, skozi katerih posestva se bo napeljal vodovod, da so se podpisali, da bi pozneje nobeden ne ugovarjal; 12. in 13. dec. pa je komisija pregledala vse kraje, koder bo izpeljan vodovod. Potrebna voda se bo napeljala iz dveh najspodnejših izvirkov na Blatniku v občini Čermošnjiški, okraja Novomeškega. Od obeh izvirkov vodile bodo železne cevi 50 $\frac{m}{m}$ svitlobe k nabiralniku pod Blatnikom; od tukaj bo tekel glavni vodovod po cevi 70 $\frac{m}{m}$ oziroma 60 $\frac{m}{m}$ svitlobe po razmeri pritiska skozi Gorenjce memo cerkve sv. Jožefa do vodne shrambe v Sodinji vasi, kjer se bode voda delila in kjer se bodeta pričela postranska vodovoda v Semič in Črnomelj. Iz glavnega vodovoda dobivala bo vodo samo raztresena vas Rečice iz dveh vodotočev; iz postranskega vodovoda čez Semič pa vasi Sodinja vas, Semič, Selo pri Sv. Duhu, Kašča in Podreber; dalje vsled razcepljenja Vavpčja vas, Mladovica, Coklovica in Vrtača. Postranski vodovod na Črnomelj pa bode preskrboval z vodo vasi ob Derbičevi cesti ležeče in mesto Črnomelj. Da se zagotovi najvišja potreba vode in da ne bodo nižji ležeči kraji od višje ležečih odvisni, napravili se bodo za vsak večji kraj nabiralniki primerno obsežni za dvadneyno množino vode, in sicer za Semič, Podreber, Mladico, Coklovico, Kot, Ručetno vas, Miheljo vas in Črnomelj. Stroški za napravo vodovoda bodo sicer veliki; ker bodo pa občine, skozi katere bo šel vodovod, le po 20% plačevale v teku več let, in bo deželna blagajna posodila ves znesek, kateri se bode plačeval z amortizacijo, zato bode na posameznega posestnika prišla le majhna svotica plačila vsako leto, tako da še vedel ne bo, da za vodovod kaj plačuje, pri tem pa vendar vžival neprecenljivo korist potrebne in dobre vode za vso hišo. Bog blagoslovi podjetje!

Iz Dobrove pri Ljubljani. — Nismo na Dolenjskem, vendar se brigamo precej za Vas Dolenjce, vsaj nas mika vaša kapljica, po katero so naši očetje od nekdaj prav radi hodili. Sedaj se moramo sicer obratovati večinoma proti Trstu ali Gorici, če hočemo piti, ker Vi ali nimate vinca, ali pa je predrago, vendar pa govorimo še vedno dostikrat o Vas, želeč, da bi le zopet mogli k Vam po zdravo pijačo in po pravi ceni hoditi.

Zato bi pa tudi od sebe radi kaj povedali Vam doljnim svojim rojakom. Trpeli smo zadnje leto z Vami vred — slabo letino; vendar kakor čujemo, je bila pri Vas še slabja nego v naših zgornjih krajih. Bode pa dal Bog letos boljše, ako je volja njegova. Pomagati si moramo pa tudi sami, zato nam je dal Bog pamet. Vi Dolenjci se precej trudite; vsaj beremo o Vaši šoli, o podučevanju po farah, kmetijski bralnici itd. Prav tako, le srčno naprej. Kmet si pomagaj sam, od drugod bode prišlo pač malo. Pa tudi mi Gorenjci ne moramo zastajati. Zlasti nam je zadnji čas na mari kmetijska družba. Povsod pristopajo novi člani in snujejo se podružnice. Vsak pameten gospodar namreč mora sprevideti, koliko dobrega stori ta družba leto za letom. Jaz na priliko jej nisem nič kaj verjel, ali dobil sem od nje po nekem prijatelju pred leti nov krompir — oneidovec — in postal sem jej prijatelj in član. Pa ni mi žal.

Mojih misli je veliko pametnih mož. Govoré vže in gotovo se zgodi, da osnujemo tukaj lastno podružnico kmetijske družbe, kar nam bode v veliko korist. Naši sosede v brezoviški fari so nas vže prehiteli, ker so si napravili svojo podružnico 29. dec.

zadnjega leta. Kmalu jim bomo v tem enaki, ako Bog dá, Vam Dolenjcem so tako podružnice še potrebnejše nego nam, ker Vam bodo osobito lahko mnogo pomagale pri zasajenju ameriških vinogradov, pri škropljenju trt itd. Srčnost tedaj! Delajmo in Bog bode blagoslovil naš trud.

Iz Dobrove, dné 1. januarija. [Staro leto — minulo je.] Tako navihanega leta, kot je bilo ravno pretečeno, nas dobri Bog za vselej obvaruj! V naši fari in občini uganjalo je prav čudne burke. O svetih treh kraljih nam je nasulo 84 cm snega; tega so bili vetrovi „sredozimci“ skoraj popolno stopili. Na to so ga nam do konca marca tembolj špogali. Sneg je bil ob tem času najhujši zadržek rednemu obisku šole. Tudi zavoljo bolezní v grlu in škardlatinke ob zimi niso smeli otroci iz vasi „Kozarije“ več tednov šole prav nič obiskovati.

Dné 8. marca požgal je bil zlobnež Kocijanu v Kozarijah gospodarsko poslopje, ter mu napravil s tem škodo nad 3000 gld.

Dné 12. aprila bilo je tukaj toplo, kakor o sv. Jakobu; 13. istega meseca zvečer pa zopet pravi zimski metež.

Na velikonoč ob 11. uri 17. minuti pričel nas je pošteno rešetati silni potres; ponavljal se je potem skoz vse leto notri do dné 5. decembra, katerega dné bil je ob 11. uri 30. minuti tukaj do sedaj zadnji, to je 176. sunek. Potres je napravil po vsej občini nad 30.000 gld. škode. Občani prejeli so podpore in posojila vsi skupaj od 9000 do 10000 gld.; farna cerkev 1500 „“, a šola pa 50 gld.

Vsa pomlad bila je mokra in mrzla. Dne 16. maja imeli smo pošteno zimo in grom.

Julija meseca imeli smo zavoljo ošpicev 19 dni šolo vsakemu poduku zaprto; zboleli so na tej bolezni skoraj vsi šolski otroci, a hvala Bogu, tudi zopet srečno ozdraveli.

Dné 4. julija je silni požar popolno vničil nad polovico vasi Šujca; škode je bil napravil 35.000 gld. Zavarovalnine prejeli so ponesrečenci okolu 12.000 gld. Slavni deželni odbor je daroval pogorelcem 1000 gld.; privatnih podpor se je bilo prejelo nekaj nad 200 gld.; Pri Slaviji“ zavarovanih bilo je devet pogorelcev; vso zavarovalnino jim je do zadnjega solda vestno izplačala. Hvala jej!

Med „šmarnimi mašami“ in tudi pozneje imeli smo krasne dneve.

Konec oktobra, potem v novembru in o božiču bile so tukaj velike povodnji, hvala Bogu, da brez posebne škode.

Letina se je, izvzemši ozimna žita in sadje (tega, razun češpelj in kostanja ni bilo nič), še precej povoljno obnesla.

Umrlo je pretečeno léto tukaj vseh skupaj 80 ljudi, 23 odraslih, a drugi pa otroci.

Zima se nam obeta dobra in ugodna. Stelje in drv so si ljudje ob ugodni jeseni dovolj preskrbeli.

Gromelo in bliskalo se je tukaj v pretečenem letu 41krat; prvokrat dné 6. januarija, a zadnjikrat 9. decembra; tega dné celo dvakrat.

Najbitkejši spomin zapustilo je v naši občini prošlo leto pa v tem, da je bil 4. julija ob požaru na Šujci zgorel en uzorni mladenič; 5. oktobra na Dobravi utonil en otrok, a 7. oktobra pa v Kozarijah zblaznel en gospodar ter se utopil v Gradašici.

Dné 9. novembra zblaznela je tukaj prav pridna uzorna krščanska deklica, stara 19 let; oče jo je takoj

peljal v deželno bolnišnico, kjer je, hvala Bogu, v teku 41. dni zopet popolno okreyala in čisto ozdravela.

Dné 12. novembra padla bila je raz neke svislí prosjakinja Marija Volčič doli na pod tako nesrečno, da je morala v bolnišnico. Ta reva je slaboumna, telesno je ozdravela, a duh ostal jej je zmešan.

Potres je bil pohabil dva mladeniča; enemu je bil zdrobil vso kost v stegnu desne noge; drugemu pa pohabil roko v rami. Okrevala sta oba do dobrega.

Hvala Bogu, da je nevarno in nemirno leto vsaj mirno in krotko se od nas poslovilo! Zdihoval pa po njem gotovo nihče ne bode.

Pa dobri Bog že vé sam najbolje, kaj in zakaj nam on take nadloge pošilja. Da bi le nam tudi služile v časno in večno, dušno in telesno korist! Hvala mu bodi toraj za vse skupaj!

Domače vesti.

(Imenovanja. Gospod Mirko Rudež, rodóm iz Gracarjevega turna pri Št. Jerneju, je bil v pondeljek 23. pret. meseca na dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem vsega zdravilstva. — Gosp. dr. Papež imenovan je c. kr. pristavom v Ložu.

(Podporniki dijaških društev v Novem mestu) napravijo 26. t. m. v Narodnem domu veselico v korist dijaški kuhinji s sledečim programom: 1. Berite novice, igra; 2. tombola; 3. domača zabava. Slavno občinstvo zlasti prijatelji učeče se mladine so najprijazniše povabljeni, da se veselice udeležé v obilnem številu. Vstopnice: Sedež 40 kr., prostor za stoječe 30 kr. Dijaki in otroci plačajo 10 kr.

(Občni zbor) katoliškega političnega društva za Dolenjsko) bo v sredo 22. januarja Vspored navajamo na prvem mestu.

(Narodna čitalnica novomeška) priredi 18. t. m. plesni venček, 1. februarija pa Vodnikovo svečanost.

(Akcijsko društvo „Narodni dom“) v Novem mestu zborovalo je 4. januarija v prostorih „Narodne čitalnice“ pri zadostnem številu akcionarjev. Iz pregledanega računa je razvidno, da je imelo društvo 366 gld. 11 kr. dohodkov, 273 gld. 87½ kr. stroškov, tedaj 92 gld. 27½ kr. preostanka. Stan premoženja kaže v aktivih 10.624 gld. 87 kr., v pasivih 10.299 gld. 53 kr. in rezervnega fonda v aktivih 1077 gld. 97 kr. — Sklenilo se je izplačati 3 odstotke dividend. Sedanji odbor se je tudi na novo izvolil.

(Novomeško prost. gasilno društvo) priredi v pondeljek 17. febr. v g. Wellmann-ovi gostilni (poprej pri Brunnerju) veselico s plesom, k kateri se vsi prijatelji gasilnega društva uljudno vabijo.

(V odbor) narodne čitalnice so bili pri zadnjem občnem zboru izvoljeni naslednji gospodje: Predsednik dr. Jakob Schegula, podpredsednik dr. Albin Poznik, tajnik Fr. Jeraj, blagajnik Ivan Škerlj, knjižničar Matej Suhač, odbornikom dr. Peter Defranceschi*), Jakob Doljan, dr. Silvin Hrašovec, Ivan Krajec, Vilko Rohrmann, Viljem Schweitzer, Otmar Skale, Sim. pl. Sladoevič.

(Veselica v katol. rokodelskem domu) v Novem Mestu v praznik sv. treh kraljev se je prav dobro obnesla. Udeležila se je je velika množica občinstva. Posebno je ugajal igrokaz „Rokodelska druž-

*) V čitalničnem imeniku se g. dr. Defranceschi vsled tiskovne pomote mej odborom ne nahaja.

V korist mestnih ubogih so se odkupili voščilom povodom novega leta oziroma godu naslednji gospodje:

Gerdešič Josip, c. kr. sod. predsednik; Valka Tomaž, c. kr. inženjer; Pauser Adolf, trgovec; Dr. Defranceschi Peter, okrožni zdravnik; Bergmann Josip, lekar; Dr. Poznik, c. kr. notar; Vidic Teodor, c. kr. poštni oskrbnik; Perko Fran, trgovec in tačasni župan; Dr. Karol Gestrin, c. kr. sodni svetnik; Emil Rizzoli, c. kr. sodni adjunkt; Hinko Frankovič, c. kr. sodni adjunkt; Franc Šešek, c. kr. naddavkar; Ivan Krajec, tiskar; Ivan Klemenčič, c. kr. poštni blagajnik; Jos. Funtek, c. kr. poštni asistent; Ivan Tomažič, c. kr. poštni asistent; Janko Smuk, c. kr. poštni asistent; Adolf Hauff, c. kr. poštni asistent; Einspieler Tomaž, c. kr. sodnosvetniški tajnik; Doležalek Rajko, c. kr. sodni adjunkt; Dolinšek Blaž, c. kr. sodni adjunkt; Grebenc Miha, c. kr. pristav pomožnih uradov; Simon Bergant, trgovec.

Bog povrni!

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem Mestu:

G. Fr. Avsec, kaplan 5 gld.; g. župnik J. Plevanič 5 gld.; Neimenovan iz N. M. 1 gld. 50 kr., g. župnik v p. Warthol 5 gld.; g. župnik M. Zupan 10 gld.; g. kaplan K. Dornig 3 gld.; g. župnik A. Hočevar 3 gld.; g. adm. F. Zorec 1 gld.; g. r. svetnik Kinsky 2 gld.; g. I. Možina 50 kr.; Dobrotniki iz Mesta in Kandije 24 gld. 35 kr.; g. župnik Mat. Jereb 2 gld.; g. župnik Fr. Zbašnik 2 gld.; g. Josip Stojnič v Chamu na Bavarskem 11 gld. 6 kr.; g. Iv. Resman 2 gld.; Neimenovan 7 gld.

Bog dobrotljivi daj vsem dobrotnikom potrebne ukaželjne mladine v novem letu vse dobro za čas in večnost.

Dr. J. Marinko.

Loterijske številke.

Trst	5. januarja	82	23	66	20	15
Gradec	12. „	80	3	6	34	35

ZAHVALA.

Podpisani izrekajo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem svojo najprisrčnejšo zahvalo za dokaze ljubezni in sožalja, katero so povodom boleznin in smrti gospe

Marije Marocutti,

izražali. Posebno se zahvaljujejo cenjeni rodbini Majntingerjevi v Trebnjem za požrtvovalno skrb in postrežbo drage ranjce za časa boleznin, častiti duhovščini in vsem prijateljem, ki so prihletli od daleč in blizu, da pospremijo drago ranjco k zadnjemu počitku.

V Trebnjem, dné 3. prosinca 1896.

(19)

Žaljuočí ostali.

Razglas.

Slavnemu občinstvu Trebanjskega okraja se naznanja, da začne

posojilnica v Trebnjem,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

15. januarja t. l. poslovati.

Uradni dan bode vsaki četrtek od 10. ure dopoldan naprej.

S tistim dnevom se bodo sprejemale hranilne vloge in dajala posojila.

(26—1)

Ravnateljstvo.

Vino leta 1895.

lastnega pridelka iz ameriškanskih požlahtnjenih trt dobiti je pri Lenartu del Cott-u v Brežicah.

(5—2)

Naznanilo.

Na deželni cesti mej Novomestom in Ljubljano nabajajoči se most na Gmajni pri Krki se bode popravljaj, in bo vsled tega od sedaj naprej ta cesta za tovorne vozove zaprta.

Knez Auerspergov gozdarski urad v Soteski,
dné 30. decembra 1895. (13—2)

(21)

Franc Murn,

lectar in svečar v Kandiji pri Novem mestu

priporoča svojo veliko zalogo

vošenih sveč in zavitkov.

Prostovoljna prodaja. (23—1)

Hiša

v Črnomlju štev. 89, za vsako trgovino pripravna, z dvema kleti, hlevom in dvoriščem, je prostovoljno na prodaj. — Natančnejša poročila pri lastniku Peter Bahorju v Črnomlju.

Zaradi pomanjkanja prostora je na prodaj

glasovir,

narejen še po starem, vendar pa še v prav dobrem stanu 6½ octaf, na mesingastih kolesih, tudi glas dobro drži. — Kje pove iz prijaznosti vpravnistvo tega lista. (18)

Na prodaj posestvo

na Laknici pri Mokronogu, na prijaznem kraju ob glavni cesti ležeče, za gostilno ali kupčijo pripravno, obsega hišo z vsem gospodarskim poslopjem, veliko njive, travnika in vrtov, katero se vse skup drži je iz proste roke na prodaj. — Več pové lastnik

Franc Smole

(17—1)

iz Laknic št. 5. pošta Mokronog.

V Luserjevi hiši št. 47 v Novem mestu je pritlično stanovanje

obstoječe iz treh sob, kuhinje itd. takoj cenó oddati. (7—1)

Zahvala in priporočilo.

Uljudno naznjam, da sem svojo trgovino s špecerijskim blagom, katero sem po svojem rajnem strijcu gospodu Antonu Kalčiču skozi šest let nadaljevala, preselila v staroznano

Poljakovo prodajalno

in v

novo Rohrmanovo hišo,

kjer bom svojim častitim odjemnikom, kakor doslej, z vedno najboljim blagom skrbno postregla.

Z najodličnejim spoštovanjem

(27—1)

Marija Seidl.

Pri nizki ceni Pri nizki ceni

F. S. Murgelj, Rudolfovo.

Priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga po najnižji ceni, posebno: sukнено blago, lepe štofe, hlačevine, volneno blago za ženske obleke, bela, plava in rujava kotenina, židane, volnene in parhentaste rute, male in velike zimske rute, lepe pisane parhente za obleke, kakor tudi bele in plave parhente, židana in volnena sita ter vsake vrste krojaške podlage. (25-1)

Velika zaloga
vencev in šopkov za ženitovanja.

Neoženjenega vrtnarskega pomočnika

išče podpisano vodstvo. Plača znaša 23 gld. na mesec. Prosto je opravljeno stanovanje s potrebno kurjavo ter svečavo. Vrtnarskemu pomočniku je skoraj izključljivo posel ta, da učence pri praktičnih delih v sadjarstvu, v ameriških matičnjakih, ter trtnici kakor preddelavec navaja. Kdor ni v stanu s pričevalom dokazati, da je v sadjarstvu ter trtarstvu šolsko izobražen, naj za službo ne prosi. Prošnje sprejema podpisano vodstvo do 8. februarja.

Vodstvo deželne kranjske vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu pri Novem Mestu,
dné 5. januarja 1896. (24-1)

Kuharica in gospodinja,

srednje starosti, čvrsta in dobrega zdravja, ktera je že več let za kuharico pri častiti duhovščini služila in se lahko z dobrimi spričevali izkaže, išče službo dobiti kamorkoli. — Ponudbe pod naslovom

Terezija Vdovič,

(20-1) v Novem Mestu sv. Jurja ulica št. 144.

Usojam si slavnemu občinstvu javiti, da odprem dné 15. januarja pod tvrdo:

Jožef Mechora

špecerijsko trgovino,

katero je že leta 1858 moj rajni stric gospod Anton Kalčič ustanovil in katero je v splošno zadovoljstvo po smrti mojega strica gospodična Marija Seidl nadaljevala.

Moja skrb in naloga bo, da si bom z največjo vestnostjo in požrtvovalnostjo prizadeval vstreči željam in zahtevam slavnega občinstva. Zagotavljam, da hočem z dobrim blagom in zmerno ceno blaga vstrezati. — Prosim toraj, da me blagovoli isto s svojim obiskom in zaupanjem počastiti.

Z odličnim spoštovanjem udani

(22-1)

Jožef Mechora.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da bom pod tvrdo

Ana Božič

nadaljevala svojo prodajalnico z manufakturnim blagom v Novem mestu. Zahvaljujem se slavnemu občinstvu za zaupanje, ktero je skazovalo tej prodajalni skozi mnogo let ter prosim, da tudi nadalje zvesto ostane. Potrudila se bom z najboljšim blagom ceno postreči.

(9-2)

Ana Božič.

Mestna godba

sprejme v poduk za svojo godbo obrtnijske in kmetijske mladenče. Tudi taki, ki so že prej pri poduku bili, se uljudno vabijo. — Oglasiti se je pri g.

Josipu Poula,

kapehniku v Novem mestu.

Pozor! Svarilo!

Varujte se,

da ne bote opeharjeni pri nakupu sladne kave. Dobič-kaželjni ljudje še vedno ponarejajo Kathreinerjevo kavo, zato ne jemljite drugih ko bote izvirne zavoje z napisom

„Kathreiner“.

Kathreiner-Kneippova sladna kava je edina zdrava inokusna primes k bobovi kavi, natorni pridelek v celih zrnih; vsaka škodljiva primes je izključena.

ZAHVALA!

Vljudno podpisani se častitim p. n. mojim bivšim gostom v Trebnjem najtopeje zahvaljujem za mi skazano čast z obilnim obiskom.

Naznanjam pa slavnemu občinstvu Žužemberškega okraja in njega obiskovalcem, da sem v lastnej hiši v Žužemberku-u

gostilno in mesarijo

otvoril. Potrudil se bom sl. občinstvu v vsakem oziru dovoljno postreči ter se za mnogobrojni obisk vdano priporočam.

Z vsem spoštovanjem

(14-2)

Josip Hrovat.